

فرمت ارسال خلاصه فرآیندها

- ۱- عنوان فرآیند: نوآوری در تدریس تغذیه کاربردی
  - ۲- صاحبان فرآیند و همکاران: دکتر اکرم کوشکی - محمود ریوندی
  - ۳- محل اجرای فرآیند: دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
  - ۴- نام دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
  - ۵- گروه فرآیندی: حیطه مشاوره و راهنمایی- دانشجویان رشته بهداشت عمومی
  - ۶- تاریخ اجراء (مدت اجرای فرآیند): نیمسال اول ۹۲-۱۳۹۱
  - ۷- مقدمه و بیان مسئله: (بیان اهمیت، ضرورت و کاربرد انجام فرآیند براساس نیاز سنجی های انجام شده)
- علم تغذیه نقش غذا را در ارتقای تندرستی و پیشگیری و درمان بیماریها روشن ساخته است. نگاهی به تحولات مصرف مواد غذایی در دهه های مختلف و مقایسه آن با تغییرات الگوی بیماریها، رابطه و همبستگی بین مصرف نامتعادل برخی مواد مغذی و گسترش بعضی از بیماریها را روشن می کند. زمانی می توان از علم تغذیه بهترین استفاده را در خدمت به سلامت جامعه کرد که این دانش به صورت اصولی و کاربردی در بالا بردن سطح جامعه مورد استفاده قرار گیرد. متأسفانه دروس تغذیه ای به صورت تئوری و غیر کاربردی در دانشگاههای علوم پزشکی تدریس میگردد. برای آموزش تغذیه کاربردی روش متداول تدریس، سخنرانی و تنظیم برنامه غذایی بصورت تئوری وار برای گروههای آسیب پذیر می باشد. در این روش تدریس که در نیمسال اولسال تحصیلی ۹۱-۹۲ برای دانشجویان رشته بهداشت عمومی اجرا شد، استاد سعی نموده است که دانشجویان را با محیط کاری خود و افراد گروههای آسیب پذیر گیرنده خدمات آنان در آینده بیشتر آشنا نموده و ضمن مداخله دانشجو در امر یادگیری، از تعامل بیشتری با گروههای آسیب پذیر برخوردار شده و آموزش کاربردی را با انگیزه بیشتری دنبال کنند. در این روش تدریس استاد نقش هدایت کننده و مشاور تدریس را برای دانشجویان ایفا نموده و دانشجویان در راستای وظایف شغلی خود درآینده، وظیفه آموزش تغذیه را بصورت کاربردی بر عهده داشتند.

۸- هدف و اهداف اختصاصی:

هدف کلی: نوآوری در تدریس درس تغذیه کاربردی

اهداف اختصاصی:

- ۱- آشنایی دانشجویان با آموزش تغذیه به گروههای آسیب پذیر
  - ۲- آشنایی دانشجویان با معضلات تغذیه ای گروههای آسیب پذیر
  - ۳- آشناسازی دانشجویان با تکنیک مصاحبه و مشاوره صحیح و کسب اطلاعات لازم از گروههای آسیب پذیر
  - ۴- ایجاد انگیزه در دانشجویان
  - ۵- ایجاد تعامل بیشتر بین دانشجویان و مدرس
  - ۶- مداخله دانشجو در امر یادگیری
  - ۷- آموزش با هدف کاربرد بالینی
  - ۸- آشنایی فراگیر در استفاده از رایانه، اینترنت و فیلم در یادگیری
- #### ۹- روش اجراء:

ابتدا بر اساس طرح درس، مباحث تغذیه در بارداری، شیردهی، کودکی و رژیم درمانی در دیابت و بیماریهای قلبی - عروقی تدریس شد. سپس دانشجویان ترم ۳ بهداشت عمومی مقطع کارشناسی ناپیوسته و ترم ۴ بهداشت عمومی مقطع کارشناسی پیوسته به ۵ گروه ۴ نفری تقسیم شدند. دانشجویان هر گروه براساس علاقه خود و در راستای وظایف شغلی خود در آینده، یک مبحث (بارداری - شیردهی - کودکی - دیابت - سالمندی) را برای جمع آوری اطلاعات و آموزش موثر انتخاب نمودند. سپس استاد به عنوان راهنما و مشاور تدریس در این روش از دانشجویان خواست با مطالعه کتب مربوطه و سرچ در اینترنت بر مبحث خود تسلط کافی پیدا کنند. سپس از دانشجویان هر گروه خواسته شد یک نفر نقش کارشناس بهداشت (آموزش دهنده) و سه نفر نقش آموزش گیرنده (مثلا نقش مادر باردار یا زن شیرده یا بیمار دیابتی و...) را بازی نمایند (Role Playing) و مشکلات تغذیه ای و سوالات غذایی خود را مطرح نمایند و آموزش دهنده نیز به سوالات آنها پاسخ داده و آموزشهای لازم را ارائه دهد. یک نفر هم تمام آموزشها را فیلمبرداری نمود. در پایان فیلم نیز مسائل تغذیه ای case های بررسی شده را مورد تجزیه و تحلیل و بررسی گروهی قرار داده و راهکارهای کاربردی ارائه

نمودند. سپس این فیلم را در کلاس نمایش دادند و سایر دانشجویان نیز نظرات و انتقادات و پیشنهادات خود را ارائه دادند و در یادگیری حضور فعال و موثر داشتند. در پایان ترم که ۵ گروه مباحث خود را ارائه دادند، پرسشنامه نظرسنجی توسط دانشجویان تکمیل گردید. سپس اطلاعات جمع آوری شده و بررسی آماری انجام شد.

۱۰- نتایج: پیامدهای اجرا و محصول یا بروندادهای فرآیند:

نتایج نظر سنجی از فراگیران: از تعداد ۲۰ دانشجو شرکت کننده در این مطالعه، ۱۷ نفر نسبت به این روش ابراز رضایت داشتند و سایر فراگیران به دلیل وقت گیر بودن، ناراضی بودند. اکثر دانشجویان (۸۵٪) از این روش آموزشی به دلیل آشنایی با مشکلات افرادی که در آینده کاری خود با آنها سرکار دارند، یادگیری بهتر مطالب و آموزش موثر، ساخت یک فیلم آموزشی ماندگار از فعالیت تدریسی خود و تجربه نو در آموزش و یادگیری، احساس رضایت نموده و اظهار نمودند که این شیوه آموزش با توجه به کاربردی کردن دانسته ها باعث افزایش انگیزه آنها در فرا گرفتن این درس شده است.

۱۱- سطح اثر گذاری (دانشگاه، کشوری، بین المللی):

دانشگاهی و کشوری

۱۲- انطباق سیاست های بالادستی (فرآیند تا چه حد کشور را با هدف مرجعیت علمی در منطقه نزدیک می کند).
با توجه به دانشجو محوری و نقش رهبری و مشاور بودن استاد در تدریس در این روش، بر توانمند کردن و تربیت نیروی انسانی متخصص و کارا تاکید داشته و با سیاست های کشوری تطابق دارد.

۱۳- نتیجه گیری شامل چالش ها و مشکلات اجرایی فرآیند:

وقت گیر بودن و عدم دسترسی آسان به دوربین فیلمبرداری.

۱۴- معرفی فرآیند در نشریات علمی یا ارائه کار در مجامع علمی:

۱۵- تأییدیه های مربوطه و ارزشیابی فرآیند:

تأییدیه شورای آموزشی پژوهشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

۱۶- قابلیت تعمیم و اجراء در سایر مراکز آموزشی

بله- قابلیت تعمیم دارد.

۱۷- استمرار (استمرار اجرای فرآیند در برنامه های جاری آموزشی

به دلیل موثر بودن روش در یادگیری و آموزش دانشجویان در برنامه های جاری آموزشی در آینده نیز قرار خواهد گرفت.